

การพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ภรณ์ หลาวทอง^{a*} และสุภารดี สวนโสภะเชือก^b

The Local Leaders' Competencies Development in Participatory Communities Economic Management: A Case Study of Chuea Phloeng Sub-district, Prasat District, Surin Province

Poranee Loatong^{a*} and Suparadee Saunsokchaug^b

^aสาขาวิชาการจัดการ คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32000

^bสาขาวิชาการตลาด คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 32000

^aDepartment of Management, Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus, Surin, 32000

^bDepartment of Marketing, Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Isan Surin Campus, Surin, 32000

*Corresponding author. E-mail address: poranee11@hotmail.com

Received: 20 April 2016; Accepted: 11 August 2016

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน สมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิง จำนวน 50 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้เทคนิคการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน *ด้านความเป็นผู้นำ* ได้แก่ พัฒนาทักษะการพูดและนำเสนอในที่สาธารณะ ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับชุมชน *ด้านความรู้เฉพาะบุคคล* ได้แก่ พัฒนาการรู้ด้านเทคโนโลยี ทักษะด้านภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร พัฒนาความรู้ด้านกฎหมาย และกิจกรรมกีฬาป้องกันยาเสพติด *ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน* ได้แก่ พัฒนาการรู้ส่งเสริมอาชีพเกษตรอินทรีย์ ด้านการบริหารจัดการชุมชนด้านการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณในการส่งเสริมอาชีพ และด้านการตลาด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย พบว่า อยากให้มีโครงการร่วมกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานภายนอก เพื่อให้มีความรู้ด้านวิชาการ และการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนให้แก่ผู้นำอย่างต่อเนื่อง สร้างภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงาน จะทำให้มีการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นไปด้วย

คำสำคัญ: ผู้นำท้องถิ่น สมรรถนะของผู้นำ เศรษฐกิจชุมชน

Abstract

The purposes of this research were to study the competencies and regulate the community master plan to develop local leaders' competencies in participatory community economic management. The samples of the study were 50 of the local leaders in Chuea Phloeng sub-district, Prasat district, Surin province. They were both formal and informal community leaders. The quality research and participatory action method integrated research was conducted. The data was collected through the in-depth interview, participatory workshops, focus group discussion and environment analysis. The tool of the research was the interview process.

The guideline for local leaders' competencies development in participatory communities economic management in leadership perspective were improving the public speaking skills, communication and public relation skills and creating the activity to improve the good relationship between the leaders and the people in the community. For individual development, the improving area including knowledge related to information technology, develop the foreign languages communicative skill, develop law knowledge and create anti-drug activity. For community economic management, the guidelines for the improvement were the improvement of organic agriculture knowledge development, community management, creating occupational promotion budget proposal skills development and improving marketing knowledge.

Suggestions based on the result of the study, there should be a cooperative project between the community and the outside organizations in order to enhance the academic knowledge and communities economic management continuously development. Furthermore, to create the network between organizations will lead to the local leaders' competencies development.

Keywords: Local Leaderships, Leaderships Competency, Community Economic

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2504 และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 มุ่งเน้นการพัฒนา “คน” เป็นศูนย์กลาง การพัฒนา และต่อเนื่องมาถึงปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ซึ่ง มุ่งเน้นการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างยั่งยืน (Office of the National Economic and Social Development Board, 2011) ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ของ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย การพัฒนาจะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับ คนในชุมชนเป็นสำคัญ ที่มีกลไกการบริหารจัดการชุมชนของ ตนเอง คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การช่วยเหลือตนเอง ของชุมชน การใช้ทรัพยากรในชุมชน ความคิดริเริ่มของ ชุมชน การร่วมมือกันระหว่างรัฐกับประชาชนความสมดุลกับ การพัฒนาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน (Jamkajang, Meekun and Sudprasert, 2008) ดังนั้น คนจึงเป็นปัจจัย สำคัญของการพัฒนา และจากสภาพปัจจุบันของสมรรถนะ ผู้บริหารขององค์กรต่าง ๆ กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง จากผลที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โลกข้อมูล ข่าวสาร ภาวะการแข่งขันที่ไร้พรมแดน ภาวะวิกฤตทาง เศรษฐกิจและภาวะที่มีทรัพยากรจำกัด ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ต่อการให้บริการสาธารณะและสามารถกระตุ้น ให้บุคลากรในองค์กรใช้ศักยภาพที่ดีที่สุดทำงานให้เกิดผลสูงสุด สร้างพันธมิตรทั้งภายในและภายนอกองค์กร สื่อสารกับ ลูกค้าด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นผู้มีทักษะทางการ บริหารการจัดการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุดภายใต้ ภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ในลักษณะเช่นนี้ผู้บริหารถือว่าเป็น บุคลากรหลักที่ต้องนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย (Boontong, 2005) สมรรถนะจึงมีความสำคัญและจำเป็น ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและองค์กร ซึ่งสามารถช่วย สนับสนุนวิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์ขององค์กร เป็นกรอบ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร เป็นเครื่องมือการบริหารงานด้าน ทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น การพัฒนาสมรรถนะของคนจึงจำเป็น อย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานจำเป็นต้องเร่งดำเนินการ (Saenthong, 2003) ซึ่งปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังเผชิญหน้า

กับการท้าทายของการเปลี่ยนแปลงบริบทสิ่งแวดล้อมซึ่งมี ความซับซ้อนและพลวัตสูง สิ่งแวดล้อมสำคัญที่มีผลกระทบ กับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ประชาชน กฎหมาย และรัฐบาล ประชาชนในยุคโลกาภิวัตน์ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความตื่นตัวทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมสูงกว่าในอดีต ส่งผลให้มีความคาดหวังและความ ต้องการต่อผู้นำท้องถิ่นมากขึ้น ลักษณะความคาดหวังและ ความต้องการของประชาชนมีความหลากหลายตามทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อของแต่ละกลุ่ม และเมื่อความคาดหวัง และความต้องการมีความหลากหลายมากขึ้น ทำให้กลายเป็นแรงกดดันในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น (Worapin, Chaigan, Banchirdrit & Homying, 2014) คุณสมบัติของผู้นำที่ช่วยให้องค์กรสามารถประสบ ความสำเร็จได้ สตอกดิล (Stogdill, 1948) สรุปไว้ ดังนี้ มีความเฉลียวฉลาด มีความพร้อม มีความเข้าใจในงาน มีความริเริ่มและมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา มีความเชื่อมั่นใน ตนเอง มีความต้องการที่จะรับผิดชอบ มีความเหนือกว่า และสามารถควบคุม ผู้นำที่มีคุณลักษณะเฉพาะบางอย่าง อาจประสบความสำเร็จในสถานการณ์หนึ่ง แต่ไม่ประสบ ความสำเร็จในสถานการณ์อื่น บางครั้งผู้นำจะมีความสัมพันธ์ หรือเข้ากันได้กับลักษณะกิจกรรมและเป้าหมายของผู้ตาม ด้วย ดังนั้น สมรรถนะของผู้นำในระดับท้องถิ่นจึงมีความ สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน ผู้นำท้องถิ่นต้องร่วมมือ กันอย่างเข้มแข็ง ในการวางแผนและบริหารงานตามโครงการ พัฒนาชุมชน มีความคิดริเริ่ม และนำทรัพยากรที่มีอยู่ใน ท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งในปัจจุบันความ ร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากผู้นำ ท้องถิ่น (Prasanyuth, Wiroonrach, Simanun & Panvichatikul, 2012)

กลไกการกระจายอำนาจของรัฐบาลสู่ประชาชน มุ่งหวัง ให้ผู้นำท้องถิ่นควรมีสมรรถนะความรู้ในการบริหารงาน บริหารคนอย่างมืออาชีพ ชุมชนตำบลเชื้อเพลิง อำเภอ ปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เป็นตำบลหนึ่งที่มีเส้นทางเชื่อมโยง ไปสู่ตลาดชายแดน (ช่องจอม) และสามารถเชื่อมต่อกับ ประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นโอกาสการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจ เช่น การค้า การท่องเที่ยว รวมทั้งมีความหลากหลายทางชีวภาพ

มีป่าชุมชน เนื้อที่ 3,000 กว่าไร่ เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีบ่อน้ำโบราณ อายุ 200 ปี มีความโดดเด่นเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้แก่ ภูมิปัญญาการทอผ้าไหมที่ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ มีประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ เช่น ประเพณีแซนโฎนตา การรำกะโน้บดิงต้อม มีปราสาทบ้านไพล เป็นโบราณสถานในชุมชน รวมทั้งความหลากหลายด้านชาติพันธุ์ ทั้งชาติพันธุ์ไทย เชื้อสายเขมร และไทยอีสาน เป็นต้น จากการพูดคุยกับผู้นำท้องถิ่นพบว่า ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความตั้งใจ และเสียสละในการทำงานพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานเท่าที่ควร ทั้งนี้ ยังมีจุดอ่อนด้านความรู้ความเข้าใจในการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณมาใช้ในการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ในมิติและทิศทางใดจึงจะตรงต่อความต้องการของประชาชน และยังขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการองค์กรและแผนการดำเนินงานในชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรมีแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ในด้านการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนอย่างมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดแผนงานหรือกิจกรรมในการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น อันจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนตำบลเชื้อเพลิง ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น ตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ประยุกต์รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เป็นระเบียบวิธีในการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยได้ ดังนี้

1. การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive) เป็นการเลือกกลุ่มผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาสมรรถนะของตนเอง ซึ่งประกอบไปด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 24 คน ผู้ใหญ่บ้าน 12 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 9 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1 คน ได้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 50 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาจากเอกสาร (Document Study) ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและลงพื้นที่โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มย่อยและสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เก็บข้อมูลพื้นฐานตำบลเชื้อเพลิง และสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน และนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูล ตีความโดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis)

3. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Appreciation-Influence-Control: AIC) ร่วมกับเทคนิควิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) ศึกษาสมรรถนะและความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) นำข้อมูลมารวบรวมกันกำหนดโครงการหรือกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม และเก็บรวบรวมและจัดหมวดหมู่ข้อมูลกลับคืนให้กับชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การสังเกต กล้องถ่ายภาพ เครื่องบันทึกเสียง และสมุดจดบันทึก

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองสุรินทร์ อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองสุรินทร์ ประมาณ 26 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ประมาณ 30 ตารางกิโลเมตร และมีเขตปกครอง 12 หมู่บ้าน มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง และที่ราบลุ่มเป็นช่วงๆ มีหนองน้ำธรรมชาติ คือ อ่างเก็บน้ำบ้านเสม็ด หนอง คลอง บึง และสระเก็บน้ำกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร

ลักษณะของประชากรชาติพันธุ์ของชุมชนส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร และไทยอีสาน มีจำนวนครัวเรือน 2,229 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 7,726 คน ซึ่งประชากรของตำบลเชื้อเพลิงใช้ภาษาเขมรสำหรับการสื่อสารในชุมชน และใช้ภาษาไทยสำหรับการสื่อสารกับบุคคลภายนอก

สถานศึกษา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 แห่ง โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง และโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (รับเด็กบกพร่องทางการได้ยิน-หูหนวก และรับเด็กพิการทางสติปัญญา-เรียนช้า) จำนวน 1 แห่ง

การประกอบอาชีพของชุมชนตำบลเชื้อเพลิงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และเงื่อนไขของเกษตรกรแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้ลักษณะการผลิต การบริโภคผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแตกต่างกัน ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่การเปลี่ยนจากการเกษตรที่หลากหลายและเพื่อยังชีพ เป็นการเกษตรเพื่อตอบสนองตลาด และเป็นการเกษตรเชิงเดี่ยว เพื่อการค้า มุ่งเน้นการผลิต ผลผลิตทางการเกษตรด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การใช้สารเคมีกำจัดโรคและแมลง ปุ๋ยเคมี และเครื่องจักรกลการเกษตรมากขึ้น เป็นต้น ส่วนใหญ่จะทำนา ซึ่งข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของชุมชนตำบลเชื้อเพลิง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครัวเรือน พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูก ได้แก่ พันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 กข 15 ข้าวพันธุ์ตาแห้ง หรือพันธุ์ตากแห้ง ทำนาแบบนาดำ คิดเป็นร้อยละ 30 และนาหว่าน คิดเป็นร้อยละ 70 นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอื่นๆ ได้แก่ ทำไร่มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด อาชีพรับจ้างทั่วไป มีโรงงานอุตสาหกรรม และฟาร์มปศุสัตว์หลายแห่งในพื้นที่ และอาชีพค้าขาย ด้านการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร พบว่าประชากรตำบลเชื้อเพลิง ส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และบางส่วนเช่าพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มเติม

การคมนาคมของตำบลเชื้อเพลิงสามารถเดินทางได้สะดวก โดยใช้ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 214 เส้นหลัก ติดชายแดนประเทศกัมพูชา ทิศเหนือ ติดต่อกับพื้นที่ อบต. นาบัว อ.เมือง จ.สุรินทร์ ทิศใต้ ติดต่อกับพื้นที่ อบต.กึ่งแอน อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ทิศตะวันออก ติดต่อกับพื้นที่ อบต.โคกยาง อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ ทิศตะวันตก ติดต่อกับพื้นที่ อบต.ไหล อ.ปราสาท จ.สุรินทร์

ประเพณีและเทศกาลประจำปีที่สำคัญของตำบลเชื้อเพลิง ได้แก่ การทำบุญล้างป่าช้า ประเพณีแซนโฌนตา (การเซ่นผีปู่ย่าตายาย) ประเพณีสงกรานต์ (แคแฉัส) ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ประเพณีออกพรรษา และประเพณีลอยกระทง ซึ่งการกำหนดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมของประเพณีและเทศกาลประจำปีของชุมชนตำบลเชื้อเพลิง ยึดถือความพร้อมของชาวบ้านเป็นหลัก

ชุมชนตำบลเชื้อเพลิงให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนตาแก้ว เนื้อที่ 3,000 กว่าไร่ พื้นที่ 10 ตารางกิโลเมตร เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวที่ทำให้คนในชุมชนสามัคคี ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียวเมื่อปี พ.ศ.2555 เป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ รวมทั้งมีบ่อน้ำโบราณ (บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์) อายุ 200 ปี มีแอ่งน้ำแสรโบราณ มีความโดดเด่นเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้แก่ ภูมิปัญญาการทำผ้าไหมที่มีสวดลายสวยงาม ได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวไหม (บ้านโพธิ์ทอง หมู่ที่ 3) มีศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เช่น การรำกะโน้บดิงตอง มีปราสาทบ้านไหล (บ้านปราสาท หมู่ 6) เป็นโบราณสถานของชุมชน ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นโอกาสที่ผู้นำชุมชนสามารถส่งเสริมหรือผลักดันให้ชุมชนหันมาอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

ส่วนลักษณะทั่วไปของผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิงอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง มีการปกครองอยู่ 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือสภา อบต. ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ราษฎรเลือกตั้ง ประธานสภาฯ รองประธานสภาฯ เลขานุการสภาฯ ฝ่ายบริหาร หรือคณะผู้บริหาร ประกอบด้วย นายก อบต. รองนายก ส่วนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ผู้วิจัยขอสรุปข้อมูลพื้นฐานของตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ได้ดังนี้ ศักยภาพทางด้านกายภาพและชีวภาพ มีป่าชุมชนตาแก้ว แหล่งอาหารธรรมชาติของคนในชุมชน มีพื้นที่แหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะกับอาชีพเกษตรกรรม และการเลี้ยงสัตว์ ด้านเศรษฐกิจ ตำแหน่งที่ตั้งเป็นเส้นทางเศรษฐกิจหลักใกล้เขตชายแดนประเทศกัมพูชา ด้านวัฒนธรรม มีปราสาทโบราณ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่นพื้นบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เหมาะสมกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านสังคม ครัวเรือนอยู่กันแบบเครือญาติ จากศักยภาพของพื้นที่ทั้ง 4 ด้าน สามารถ

ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า สมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิง อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน จุดแข็ง และจุดอ่อน แบ่งคุณลักษณะของสมรรถนะผู้นำท้องถิ่น

ตำบลเชื้อเพลิง ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความรู้เฉพาะบุคคล ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจ ส่วนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โอกาส และอุปสรรคที่มีผลต่อสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิง

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>ด้านความเป็นผู้นำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำมีความสามัคคี 2. ผู้นำมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ มีคุณธรรม จริยธรรม 3. ผู้นำมีความโปร่งใส 4. ผู้นำมีความอ่อนน้อมถ่อมตน น่าเชื่อถือ เป็นแบบอย่างที่ดี 5. ผู้นำยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น <p>ด้านความรู้เฉพาะบุคคล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตร เช่น การทำนา การทำเกษตรอินทรีย์ 2. มีการให้ความรู้แก่คนในพื้นที่โดยไม่ปิดบัง <p>ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำมีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก 	<p>ด้านความเป็นผู้นำ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง 2. ผู้นำขาดความมั่นใจในการนำเสนอในที่สาธารณะ 3. ผู้นำไม่สามารถพูดโน้มน้าวให้ชุมชนมีส่วนร่วมได้ <p>ด้านความรู้เฉพาะบุคคล</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำไม่สามารถจัดการเรื่องอบายมุขได้ 2. ผู้นำขาดความรู้ทางด้านกฎหมาย 3. ผู้นำขาดความรู้ทางการบริหารจัดการองค์กร 4. ผู้นำขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยี เช่น การสื่อสาร และการใช้คอมพิวเตอร์ 5. ผู้นำขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร <p>ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำไม่สามารถเขียนของงบประมาณมาสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน 2. ผู้นำขาดความรู้ทางการตลาด เช่น การบรรจุภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย 3. ผู้นำขาดความรู้ด้านการส่งเสริมอาชีพ 4. ผู้นำขาดความรู้ด้านปศุสัตว์
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Treats)
<ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐบาลส่งเสริม สนับสนุนและนำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศว่าด้วยการเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นทิศทางเดียวกันในการพัฒนา ผู้นำท้องถิ่น 2. กระแสนิยมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติ ซึ่งเป็นโอกาสที่ผู้นำท้องถิ่นสามารถส่งเสริมและผลักดันให้ชุมชนหันมาผลิตสินค้าจากทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุน 3. พื้นที่ตำบลเชื้อเพลิงมีถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 214 (สุรินทร์-ช่องจอม) ตัดผ่านเป็นเส้นทางเศรษฐกิจหลักติดเขตชายแดนประเทศกัมพูชาและใกล้ตัวเมืองจังหวัด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยงานของรัฐไม่พัฒนาบุคลากรและสถานที่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต กลุ่มอาชีพ และการตลาดชุมชนที่จะนำไปสู่เศรษฐกิจชุมชน 2. งบประมาณในการบริหารจัดการ ส่วนใหญ่จัดสรรให้โครงสร้างพื้นฐานเป็นจำนวนมาก

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนตำบลเชื้อเพลิง อำเภอบราสาท จังหวัดสุรินทร์ นำไปสู่กระบวนการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (A-I-C) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) ได้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการ

บริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน และระดมสมองร่วมกันของผู้นำท้องถิ่น เรียงลำดับความสำคัญโครงการหรือกิจกรรมของแต่ละด้านที่สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

ด้านความเป็นผู้นำ

1. โครงการฝึกอบรมทักษะการพูดและนำเสนอในที่สาธารณะ

2. โครงการการฝึกอบรมทักษะด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร
3. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับชุมชนด้านความรู้เฉพาะบุคคล
 1. โครงการพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับการพัฒนาชุมชน
 2. โครงการฝึกอบรมทักษะด้านภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร
 3. โครงการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย
 4. กิจกรรมกีฬาป้องกันยาเสพติด

ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน

1. โครงการพัฒนาองค์ความรู้ส่งเสริมอาชีพเกษตรกรอินทรีย์
2. โครงการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการชุมชน
3. โครงการพัฒนาความรู้ด้านการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณในการส่งเสริมอาชีพ
4. โครงการฝึกอบรมความรู้ทางการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร

รูปที่ 1 การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนาของผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

อภิปรายผล

แนวคิดของ Bennis and Nanus (2004) ได้ศึกษาลักษณะผู้นำที่ดี พร้อมด้วยผู้ตาม พบว่า ผู้นำควรสามารถทำความเข้าใจตนเองใช้ทักษะพิจารณาจุดแข็ง-จุดอ่อนของตนเองนำมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับผลการวิจัย พบว่า ผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิงวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ทำให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เกี่ยวกับสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน นำไปสู่แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

การพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จได้จะต้องอาศัยภาวะผู้นำของคนในชุมชนเป็นอย่างมาก ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของผู้นำชุมชนไว้ ดังนี้ “ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้ากลุ่มองค์กรชุมชน มีบุคลิกภาพเหมาะสม และมีความคิดก้าวไกลทันสมัย เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนและมีอิทธิพลด้านการชักนำความคิดที่ส่งผลต่อการกำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชนค่อนข้างสูง” (Sodthiphan et al., 2004, p. 68) ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลวิจัย ด้านความเป็นผู้นำ นำเชื่อถือเป็นแบบอย่างที่ดี ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น และแตกต่างจากผลการวิจัย คือ ผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิง ขาด

ความมั่นใจในการนำเสนอในที่สาธารณะ และไม่สามารถพูด โน้มน้าวให้ชุมชนมีส่วนร่วมได้ ด้านความรู้เฉพาะบุคคล ผู้นำส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตร เช่น การทำนา การทำเกษตรอินทรีย์ มีการให้ความรู้แก่คนในพื้นที่โดยไม่ปิดบัง ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจ ผู้นำมีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ผู้นำสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง

จากผลการวิจัยของ Trichai (2009) พบว่า กลยุทธ์ที่ผู้นำชุมชนสามารถพลิกฟื้นไปสู่ความเข้มแข็ง คือ การจัดทำแผนชุมชน ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่ทำให้เกิดการหลอมรวมคนในชุมชนและเป็นการผนึกกำลังประสานประโยชน์เป็นหนึ่งเดียว สอดคล้องกับผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน ของตำบลเขื่อนเพ็ญ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เช่น ด้านความเป็นผู้นำ ได้แก่ 1) โครงการฝึกอบรมทักษะการพูดและนำเสนอในที่สาธารณะ 2) โครงการฝึกอบรมทักษะด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร 3) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับชุมชน ด้านความรู้เฉพาะบุคคล ได้แก่ 1) พัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับการพัฒนาชุมชน 2) โครงการฝึกอบรมทักษะด้านภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร 3) โครงการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย และ 4) กิจกรรมกีฬาป้องกันยาเสพติด ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ 1) พัฒนาองค์ความรู้ส่งเสริมอาชีพเกษตรอินทรีย์ 2) โครงการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการชุมชน 3) โครงการพัฒนาความรู้ด้านการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณในการส่งเสริมอาชีพ 4) โครงการฝึกอบรมความรู้ทางด้านการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร สอดคล้องกับผลวิจัยของ Loahanun (1999) พบว่า แนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาชุมชนของผู้นำท้องถิ่นโดยการอบรมความรู้และฝึกปฏิบัติในด้านการเขียนโครงการ การเขียนและพูดถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน รวมถึงการปรับปรุงการบริหารจัดการระบบงานในองค์กรชุมชน ตลอดจนการเพิ่มพูนประสบการณ์ ถือว่าเป็นการพัฒนาที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และศักยภาพในการทำงาน รวมทั้งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ผลการศึกษาของ Wasko and Faraj (2000) ได้อธิบายว่า การจัดการความรู้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา

องค์กร ซึ่งได้แก่ การค้นพบการแลกเปลี่ยนการถ่ายทอดองค์ความรู้และการได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่กระจ่างชัด โดยผู้เชี่ยวชาญและจากประสบการณ์ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งการพัฒนาชุมชนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ วิถีทางที่ช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ดังนั้น จากการระดมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้นำตำบลเขื่อนเพ็ญ ผ่านกระบวนการวิจัย ได้กำหนดโครงการและกิจกรรมในการพัฒนาผู้นำท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Loatong (2015) การพัฒนาแนวทางการสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งต้องครอบคลุมถึงโครงสร้างองค์กร การกำหนดข้อตกลงเครือข่ายร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วย กฎกติกา นโยบาย แผนงาน กิจกรรม การสร้างภาคีเครือข่ายภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Topinjai and Akaranithi (2012) แนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนในการบริหารชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงราย ควรมีการคัดเลือกผู้นำ ส่งเสริมให้ทำงานให้เหมาะสมกับงานและความสามารถ และควรมีการจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้นำอย่างต่อเนื่อง โดยมีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมทักษะ ความสามารถกลุ่มผู้นำให้มีศักยภาพ ความเชี่ยวชาญในงานที่ทำเพิ่มมากขึ้น

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนตำบลเขื่อนเพ็ญ อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองสุรินทร์ ครอบคลุมหมู่บ้านทั้งหมด 12 หมู่บ้าน มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง และราบลุ่มเป็นช่วง ๆ มีหนองน้ำธรรมชาติกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร ชาติพันธุ์ของชุมชนส่วนใหญ่เป็นชาติพันธุ์ไทยเชื้อสายเขมร มีจำนวนหลังคาเรือน 2,229 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 7,726 คน สถานศึกษา มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา และโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งประชากรของตำบลเขื่อนเพ็ญใช้ภาษาเขมร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะทำนา ซึ่งข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของชุมชนตำบลเขื่อนเพ็ญ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนครัวเรือน ยังมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอื่น ๆ ได้แก่ ทำไร่มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด อาชีพรับจ้างทั่วไป มีโรงงานอุตสาหกรรม และฟาร์มปศุสัตว์หลายแห่งในพื้นที่ และอาชีพค้าขาย ประชากรตำบลเขื่อนเพ็ญส่วนใหญ่มีที่ดินทำกิน

เป็นของตนเอง และมีเกษตรกรบางส่วนเข้าพื้นที่ทำการเกษตรเพิ่มเติม การคมนาคมของตำบลเชื่อเพลิงกับตัวจังหวัดสามารถเดินทางได้สะดวกโดยใช้ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 214 ประเพณีและเทศกาลประจำปีที่สำคัญของตำบลเชื่อเพลิง ได้แก่ การทำบุญล้างป่าช้า ประเพณีแซนโฌนตา (การเซ่นผีปู่ย่าตายาย) ประเพณีสงกรานต์ (แคแจ๊ส) ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ฯลฯ ชุมชนตำบลเชื่อเพลิงให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์ป่าชุมชนตาแก้ว เนื้อที่ 3,000 ไร่ เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวที่ทำให้คนในชุมชนสามัคคี มีบ่อน้ำโบราณ (บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์) อายุ 200 ปี มีความโดดเด่นเชิงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน และโบราณสถาน ซึ่งสามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นโอกาสที่ผู้นำชุมชนสามารถส่งเสริมหรือผลักดันให้ชุมชนหันมาอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ตำบลเชื่อเพลิงปกครองโดยองค์การบริหารส่วนตำบลเชื่อเพลิง มีการปกครองอยู่ 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

สมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื่อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 1) จุดแข็ง ด้านความเป็นผู้นำ ผู้นำมีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความโปร่งใส มีความอ่อนน้อม ถ่อมตน น่าเชื่อถือ เป็นแบบอย่างที่ดี และยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ด้านความรู้เฉพาะบุคคล ผู้นำส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตร และมีการให้ความรู้แก่คนในพื้นที่โดยไม่ปิดบัง ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจ ผู้นำมีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก 2) จุดอ่อน ด้านความเป็นผู้นำ ผู้นำสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง ขาดความมั่นใจในการนำเสนอในที่สาธารณะ ไม่สามารถพูดโน้มน้าวให้ชุมชนมีส่วนร่วมได้ ด้านความรู้เฉพาะบุคคล ผู้นำไม่สามารถจัดการเรื่องอบายมุขได้ ขาดความรู้ทางด้านกฎหมาย ขาดความรู้ทางการบริหารจัดการองค์กร ขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยี เช่น การสื่อสาร และการใช้คอมพิวเตอร์ ขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจ ผู้นำไม่สามารถเขียนของบประมาณมาสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน ขาดความรู้ทางด้านการตลาด ขาดความรู้ด้านการส่งเสริมอาชีพ ขาดความรู้ด้านปศุสัตว์ 3) โอกาส รัฐบาลส่งเสริม สนับสนุนและนำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศมาเป็นทิศทางเดียวกันในการพัฒนาผู้นำท้องถิ่น

กระแสนิยมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติ พื้นที่ตำบลเชื่อเพลิงมีถนนทางหลวงตัดผ่านเป็นเส้นทางเศรษฐกิจหลักติดเขตชายแดนประเทศกัมพูชา 4) อุปสรรค หน่วยงานของรัฐไม่พัฒนาบุคลากรและการตลาดชุมชน และงบประมาณในการบริหารจัดการส่วนใหญ่จัดสรรให้โครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน ของตำบลเชื่อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ เช่น ด้านความเป็นผู้นำ ได้แก่ 1) โครงการฝึกอบรมทักษะการพูดและนำเสนอในที่สาธารณะ 2) โครงการการฝึกอบรมทักษะด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร 3) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับชุมชน ด้านความรู้เฉพาะบุคคล ได้แก่ 1) พัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับการพัฒนาชุมชน 2) โครงการฝึกอบรมทักษะด้านภาษาต่างประเทศในการติดต่อสื่อสาร 3) โครงการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย และ 4) กิจกรรมกีฬาป้องกันยาเสพติด ด้านบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ 1) พัฒนาองค์ความรู้ส่งเสริมอาชีพเกษตรกรอินทรีย์ 2) โครงการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการชุมชน 3) โครงการพัฒนาความรู้ด้านการเขียนโครงการเพื่อของบประมาณในการส่งเสริมอาชีพ 4) โครงการฝึกอบรมความรู้ทางการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตร

ข้อเสนอแนะ

1. อยากให้มีโครงการร่วมกันระหว่างชุมชนและหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ความรู้ด้านวิชาการ และการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนให้แก่ผู้นำอย่างต่อเนื่อง สร้างภาคีเครือข่ายระหว่างหน่วยงาน จะทำให้มีการพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นไปด้วย

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้นำท้องถิ่นให้มีสมรรถนะทางการบริหารคน บริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้นำกลยุทธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์จะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่น

2. การพัฒนาสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน ควรมีการศึกษาศมรรถนะขององค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อค้นหารูปแบบเชิงบูรณาการที่ดีและทำให้เกิดความหลากหลายและเกื้อหนุนกัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบลเชื้อเพลิง และผู้นำท้องถิ่นตำบลเชื้อเพลิง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ ที่สละเวลาและร่วมศึกษาเรียนรู้ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไว้ ณ โอกาสนี้

References

Bennis, W. G., & Nanus, B. (2004). *Leader: Strategies for Taking charge* (2nd ed.). New York: Harper Collins.

Boontong, W. (2005). *The requirements in the development of the core competencies of the Government reform and education reform* (Research report). Ubon Ratchathani: Ubonratchathani Primary Educational Service Area Office 4.

Jamkajang, S., Meekun, S., & Sudprasert, P. (2008). Enhancing citizens' participation: Case study of planning community Tambon Bang Phra, Chonburi. *Journal of Education and Social Development*, 4(2), 33-50.

Loahanun, S. (1999). *Human Resource Management*. Bangkok: Bansomdejchaopraya Rajabhat University.

Loatong, P. (2015). The Guideline Development of Small and Micro Community Entrepreneur of Local Cloth and Costume Product Group. *Quality of Life and Law Journal*, 11(2), 126-138.

Office of the National Economic and Social Development Board. (2011). *The eleventh national economic and social development plan (2012-2016)*. Retrieved from http://www.nesdb.go.th/download/article/article_20160323112431.pdf

Prasanyuth, T., Wiroonrach, B., Simanun, S., & Panvichatikul, P. (2012). Characteristics of competencies leader's managerial competence of local administrative organization Tombon Mueangmai Amphawa District Samut Songkhram Province. *Journal of Graduate School of Commerce-Burapha Review*, 7(2), 48-54.

Saenthong, N. (2003). *Techniques for the preparation of the Job Description on the basic of Competency and KPI*. Bangkok: HR Center.

Sodthiphan, P., Sinchai, S., Pritsawong, T., Yodmanee, S., Siriruk, P., & Sripaiboon, P. (2004). *Tantanote Culture: The process creates a strong community*. Bangkok: Amarin Printing & Publishing Public.

Stogdill, R. M. (1948). Personal factors associated with leadership: A survey of the literature. *The Journal of psychology*, 25(1), 35-71.

Topinjai, P., & Akaranithi, A. (2012). *Capacity development community leaders in the management community as viewed by the public in Chiang Rai Municipality*. Chiang Rai: Mae Fah Luang University.

Trichai, P. (2009). An analysis of community strength of Nongklangdong Community, Silaloi Sub-district, Samroiody District, PrachuapKhirikhan Province. *Rom Phruek Journal*, 27(1), 125-159.

Wasko, M., & Faraj, S. (2000). It is What One Does: Why People Participate and Help Others in Electronic Communities of Practice. *Journal of Strategic Information Systems*, 9(2-3), 155-173.

Worapin, C., haivut, Chaigan, P., Banchirdrit, S., & Homying, W. (2014). Attributes of the modern leadership with professional management competencies of municipal clerks in the central region. *Journal of the Association of Researchers*, 19(1), 86-96.